

รายงานของ คณะกรรมการ ตรวจสอบ

04

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์
ประธานกรรมการตรวจสอบ

เรียน ท่านผู้ถือหุ้น

คณะกรรมการตรวจสอบ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ประกอบด้วยกรรมการอิสระผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ เป็นประธานกรรมการตรวจสอบ นางนันทวัลย์ ศกุนตนาค และนายวิชัย อัครัสกร เป็นกรรมการตรวจสอบ โดยมี นายชัชชัย บุญหลาย ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ สำนักตรวจสอบภายใน เป็นเลขานุการคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการบริษัทและตามกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ ซึ่งสอดคล้องตามแนวปฏิบัติที่ดีของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ โดยสอบทานและผลักดันให้ ปตท. ปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีระบบการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายในที่เพียงพอ มีการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ให้ความสำคัญโครงสร้างและกระบวนการทำงานขององค์กรอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นการเป็นองค์กรโปร่งใส และยกระดับคุณภาพการตรวจสอบภายในของกลุ่ม ปตท. เพื่อมุ่งสู่การเป็นหุ้นส่วนทางธุรกิจ (Trustworthy Partner) และสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในระยะยาวอย่างยั่งยืนให้แก่ ปตท. โดยคำนึงถึงการตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน สรุปลงสาระสำคัญได้ดังนี้

- การสร้างวัฒนธรรมองค์กรในเรื่องการกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และการกำกับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ (Governance, Risk Management & Control and Compliance: GRC) และผลักดันให้เกิดการบริหารจัดการตามแนวคิด Three Lines of Defense โดยสนับสนุนให้สำนักตรวจสอบภายในมีแนวทางการดำเนินงานในเชิงรุก (Proactive) โดยสื่อความแก่ผู้บริหารและพนักงาน ปตท. ให้เกิดความเข้าใจในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และการกำกับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ การดำเนินงานตามนโยบายต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน รวมถึงกระบวนการตรวจสอบภายในผ่านการบรรยาย คลิปวิดีโอ และหนังสือเพื่อเผยแพร่ Lesson Learnt จากผลการตรวจสอบที่ผ่านมาซึ่ง GRC ถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญและจำเป็นต่อผู้บริหารในการกำกับและควบคุมการปฏิบัติงานให้มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของธุรกิจควบคู่ไปกับการมีจริยธรรมในการดำเนินงาน นอกจากนี้คณะกรรมการตรวจสอบยังได้ผลักดันให้มีการปรับปรุงกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริต (Whistleblowing) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

- การผลักดันให้มีการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ซึ่งถือเป็นทรัพยากรสำคัญที่มีค่าอย่างยิ่งต่อการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความสามารถ และทักษะสำคัญที่จำเป็น ต้องใช้เพื่อรองรับธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึงการมีความสามารถในการใช้ประโยชน์จากระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างเหมาะสม และการให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้ตรวจสอบภายในให้มีความรู้ความสามารถ ในการดำเนินการตรวจสอบได้อย่างมืออาชีพและมีประสิทธิภาพ

- การสนับสนุนให้นักรบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยเชื่อมโยงการทำงานของทั้งหน่วยงานผู้ปฏิบัติงาน (1st Line of Defense) หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแล (2nd Line of Defense) และหน่วยงานตรวจสอบ (3rd Line of Defense) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ในการดำเนินงานและการกำกับดูแล รวมถึงป้องกันไม่ให้เกิด การดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบของ ปตท. และป้องกันโอกาสในการเกิดทุจริตคอร์รัปชัน

- การยกระดับการตรวจสอบภายในโดยมุ่งเน้นความเป็น มืออาชีพ และความน่าเชื่อถือของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ให้ก้าวทันต่อธุรกิจและกระแสของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุค ดิจิทัล ให้ความสำคัญกับความเสี่ยง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออย่างมี นัยสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk) และประเด็นความเสี่ยงซึ่งอยู่ในความสนใจของสาธารณชน เป็นต้น และมุ่งเน้นการตรวจสอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของธุรกิจ ซึ่งถือเป็นจุดเชื่อมโยงในการมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันของหน่วยธุรกิจ และหน่วยงานตรวจสอบ รวมถึงสนับสนุนการนำเครื่องมือและ ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการตรวจสอบให้ครอบคลุมกับปริมาณข้อมูลที่มีจำนวนมากขึ้น

ในปี 2560 คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมทั้งสิ้น 17 ครั้ง โดยได้มีการหารือร่วมกับฝ่ายจัดการ ผู้ตรวจสอบภายใน และผู้สอบบัญชี สรุปสาระสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ได้ดังนี้

1. การสอบทานงบการเงิน คณะกรรมการตรวจสอบ ได้สอบทานงบการเงินรายไตรมาสและงบการเงินประจำปี ของ ปตท. และงบการเงินรวม ร่วมกับฝ่ายจัดการ สำนักตรวจสอบ ภายใน และผู้สอบบัญชี รวมถึงสอบทานรายการระหว่างกัน และรายการที่เกี่ยวข้องกันหรือรายการที่อาจมีความขัดแย้ง ทางผลประโยชน์ โดยได้สอบถามผู้สอบบัญชีในเรื่องความถูกต้อง ครบถ้วนของงบการเงิน การปรับปรุงรายการบัญชีที่สำคัญ รวมถึงการประมาณการทางบัญชี ซึ่งมีผลกระทบต่องบการเงิน ความเพียงพอเหมาะสมของวิธีการบันทึกบัญชีและขอบเขต การตรวจสอบ การเปิดเผยข้อมูลอย่างถูกต้องครบถ้วน เพียงพอ และความมีอิสระของผู้สอบบัญชี เพื่อให้มั่นใจว่าการจัดทำ

งบการเงินเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมายและมาตรฐานบัญชี ตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป มีความเชื่อถือได้และทันเวลา รวมทั้งมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เป็นประโยชน์กับผู้ใช้งานการเงิน

ทั้งนี้ คณะกรรมการตรวจสอบได้ประชุมร่วมกับผู้สอบบัญชี เป็นการเฉพาะ 1 ครั้งโดยไม่มีฝ่ายจัดการเข้าร่วม เพื่อหารือ เกี่ยวกับแผนการสอบบัญชี ความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ และการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี โดยให้ความสำคัญ การนำเสนอข้อมูลอย่างถูกต้อง ครบถ้วน เพียงพอ

2. การสอบทานการบริหารความเสี่ยง คณะกรรมการ ตรวจสอบได้สอบทานประสิทธิภาพและความเหมาะสมของ กระบวนการบริหารความเสี่ยงอันเกิดจากภายในและภายนอก องค์กร รวมถึงนโยบายการบริหารความเสี่ยง แผนงานและ แนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อ ผลการดำเนินงานของกลุ่ม ปตท. รวมถึงเหตุการณ์ความเสี่ยง (Event Risk) อื่น อย่างสม่ำเสมอทุกไตรมาสร่วมกับฝ่ายจัดการ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk) ขององค์กร การบริหารจัดการและการเตรียมความพร้อมของบุคลากร เพื่อรองรับธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รวมถึง การบริหารจัดการความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cybersecurity) และการใช้ประโยชน์จาก Big Data การมีกระบวนการพิจารณา การลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ของบริษัทในกลุ่ม ปตท. ที่รอบคอบรัดกุม และการบริหารจัดการสำหรับประเด็นที่ สาธารณชนให้ความสนใจ ซึ่งคณะกรรมการตรวจสอบได้สนับสนุน ให้ฝ่ายจัดการ จัดทำแผนการดำเนินงานล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความพร้อมรองรับกับสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตาม ที่คาดการณ์ไว้

3. การสอบทานประสิทธิผลของระบบการควบคุมภายใน คณะกรรมการตรวจสอบให้ความสำคัญกับการสร้างการตระหนักรู้ แก่ผู้บริหารและพนักงาน ปตท. ในเรื่องการกำกับดูแลกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และการกำกับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ (Governance, Risk Management & Control and Compliance หรือ GRC) โดยส่งเสริมให้มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรในเรื่อง GRC เพื่อให้ ปตท. มีการบริหารจัดการที่ดี มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลตามแนวคิดการบริหารจัดการแบบ “Three Lines of Defense” ที่มุ่งเน้นให้ทุกคนเข้าใจ และปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ และหน้าที่ความรับผิดชอบของตนอย่างเคร่งครัด โดยเน้น การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่ผู้ปฏิบัติงาน (1st Line of Defense) เน้นการดำเนินงานอย่างมืออาชีพและเป็นระบบ โดยได้สอบทาน ระบบควบคุมภายในร่วมกับผู้สอบบัญชีและสำนักตรวจสอบ

ภายในทุกไตรมาส ทั้งในด้านการดำเนินงาน การใช้ทรัพยากร การดูแลทรัพย์สิน การป้องกันหรือลดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล การสิ้นเปลือง หรือการทุจริต ความเชื่อถือได้ของรายงานทางการเงิน การปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มติคณะรัฐมนตรี ซึ่งผู้สอบบัญชีให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า ไม่พบประเด็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เป็นสาระสำคัญ

ผลการประเมินการควบคุมภายในตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ในปี 2560 ฝ่ายจัดการและสำนักตรวจสอบภายใน มีความเห็นว่า การควบคุมภายในของ ปตท. มีความเพียงพอ และมีประสิทธิผลทางธุรกิจ โดยมีผู้บริหารให้ความร่วมมือ ตอบแบบประเมินการควบคุมภายในครบถ้วนร้อยละ 100

4. การสอบทานการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในปี 2560 คณะกรรมการตรวจสอบเน้นนโยบายการบริหารจัดการเพื่อให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีอย่างเป็นระบบ สนับสนุนให้นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานการกำกับดูแลและการตรวจสอบ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลในการดำเนินงาน และป้องกันการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบของ ปตท. รวมถึงลดโอกาสในการเกิดทุจริตคอร์รัปชัน ผลักดันให้เกิดการสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่องการควบคุมภายใน (Internal Control Mindset) สร้างความตระหนักรู้ในเรื่องการป้องกันและต่อต้านการทุจริตให้กับผู้บริหารและพนักงานผ่านการสัมมนา และฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง โดยได้สอบทานการปฏิบัติงานตามกฎหมาย กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจของ ปตท. รวมถึงระบบงานที่กำหนดไว้ สอบทานรายการที่เกี่ยวข้องกัน และรายการระหว่างกันของบริษัทในกลุ่ม เพื่อให้มั่นใจว่า ปตท. มีการดำเนินการตามเงื่อนไขทางธุรกิจปกติอย่างสมเหตุสมผล สอบทานกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและแจ้งเบาะแสการทุจริต (Whistleblowing) และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกระบวนการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลให้สอดคล้องตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีและปรัชญาการดำเนินธุรกิจของ ปตท.

รวมถึงการพิจารณากลั่นกรองข้อร้องเรียนที่เป็นธรรมต่อทุกฝ่าย โดยมีการคุ้มครองผู้ร้องเรียนและผู้ถูกร้องเรียนอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ คณะกรรมการตรวจสอบมีการประชุมร่วมกับ คณะกรรมการจัดการของ ปตท. 1 ครั้ง โดยหารือและให้ข้อเสนอแนะแก่ฝ่ายจัดการเกี่ยวกับการดำเนินการเพื่อให้ ปตท. เป็นองค์กรแห่งความภาคภูมิใจของคนไทย การดำเนินการเพื่อต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน การดำเนินงานกิจการเพื่อสังคมและการคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสียอย่างรอบด้าน พร้อมเร่งรัดการดำเนินการตามข้อเสนอแนะจากการตรวจสอบ

5. การกำกับดูแลงานตรวจสอบภายใน คณะกรรมการตรวจสอบได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาเพื่อยกระดับการตรวจสอบภายในทั้งในด้านบุคลากร กระบวนการ รวมถึงเครื่องมือและเทคโนโลยีที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มุ่งเน้นความเป็นมืออาชีพ และความน่าเชื่อถือของผู้ตรวจสอบภายใน โดยเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน ให้ก้าวทันต่อธุรกิจและกระแสของโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล การให้ความสำคัญกับความเสี่ยง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่ออย่างมีนัยสำคัญต่อองค์กร โดยเฉพาะความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (Strategic Risk) เช่น การลงทุนในโครงการที่มีมูลค่าสูง การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มาใช้ในการดำเนินธุรกิจ ความเสี่ยงใหม่ที่อาจจะเกิดขึ้น (Emerging Risk) และประเด็นความเสี่ยงซึ่งอยู่ในความสนใจของสาธารณชน เป็นต้น โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของธุรกิจ (Productivity Improvement) และสนับสนุนการนำเครื่องมือและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ประโยชน์ในการตรวจสอบภายใน การพัฒนาผู้ตรวจสอบภายในให้มีความรู้ความสามารถรองรับกับการใช้งานระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านั้น การขยายผลการใช้งานระบบ Continuous Control Monitoring and Auditing System (CCMS) ซึ่งช่วยกลั่นกรองและตรวจติดตามความผิดปกติ (Red Flag) รวมถึงการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นในกระบวนการต่าง ๆ ไปยังกระบวนการขาย

จนถึงชำระเงิน (Order to Cash) โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2561 การปรับปรุงระบบ CCMS ที่ใช้งานในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง (Procure to Pay) อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการกำกับให้มีการประเมินคุณภาพการตรวจสอบภายใน และการสนับสนุนให้ผู้ตรวจสอบภายในได้รับวุฒิปริญญาตรีทางวิชาชีพ

คณะกรรมการตรวจสอบได้สอบทานแผนกลยุทธ์ แผนการตรวจสอบประจำปีและแผนการตรวจสอบระยะยาว การปฏิบัติงานตามแผน ผลการตรวจสอบของสำนักตรวจสอบภายใน โดยให้ข้อเสนอแนะและติดตามการดำเนินการแก้ไขประเด็นที่มีนัยสำคัญเพื่อก่อให้เกิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีและมีการควบคุมภายในที่เพียงพอ พิจารณาการปรับปรุงกฎบัตรด้านการตรวจสอบภายใน สอบทานงบประมาณประจำปีของหน่วยงานตรวจสอบภายใน แผนการพัฒนา แผนการสรรหาและการหมุนเวียนบุคลากร การฝึกอบรมบุคลากร การประเมินความเพียงพอและเหมาะสมของทรัพยากร ดัชนีวัดผลการปฏิบัติงาน รวมถึงการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ สำนักตรวจสอบภายใน

6. การรักษาคุณภาพของคณะกรรมการตรวจสอบ

คณะกรรมการตรวจสอบได้ทบทวนและปรับปรุงกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ รวมทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบทั้งคณะและรายบุคคล ทั้งแบบประเมินตนเองและแบบไขว้ ตามแนวปฏิบัติที่ดีของสำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) เพื่อให้มั่นใจว่าการปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ ผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยม และคณะกรรมการตรวจสอบได้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานให้คณะกรรมการ ปตท. ทราบทุกไตรมาส โดยได้ให้ข้อสังเกตและข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกระบวนการกำกับดูแล ความเสี่ยงและการควบคุมภายใน และการกำกับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ของ ปตท.

7. การพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชีประจำปี 2561

คณะกรรมการตรวจสอบได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเป็นผู้สอบบัญชีของ ปตท. ประจำปี 2561 และเสนอให้คณะกรรมการ ปตท. นำเสนอขออนุมัติต่อที่ประชุมผู้ถือหุ้นประจำปีเพื่อพิจารณาแต่งตั้งผู้สอบบัญชีประจำปี 2561 นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาขอบเขตแนวทางและแผนการสอบบัญชีประจำปีของผู้สอบบัญชีร่วมกับผู้สอบบัญชีโดยไม่มีฝ่ายจัดการของ ปตท.

โดยสรุป คณะกรรมการตรวจสอบได้ปฏิบัติตามหน้าที่และความรับผิดชอบที่ได้ระบุไว้ในกฎบัตรของคณะกรรมการตรวจสอบ โดยใช้ความรู้ความสามารถ ความระมัดระวัง ความรอบคอบ และมีความเป็นอิสระอย่างเพียงพอ ตลอดจนได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ เพื่อประโยชน์ต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างเท่าเทียมกัน คณะกรรมการตรวจสอบมีความเห็นว่า งบการเงินของ ปตท. มีความถูกต้อง เชื่อถือได้ สอดคล้องตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป ปตท. มีการปฏิบัติงานที่สอดคล้องตามกฎหมาย ข้อผูกพันต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจ รวมถึงระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีการบริหารจัดการความเสี่ยงอย่างเพียงพอ มีระบบการควบคุมภายในและการตรวจสอบภายในที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ